

Олексій Свєрдлік

студент ФСП НТУУ "КПІ"

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Останнім часом в Україні відбуваються зміни в галузях законодавства. Трудові правовідносини також не можуть залишатись осторонь, а мають вдосконалюватись та закріплюватись на законодавчому рівні. Правова держава повинна піклуватись про свій народ, його життя, забезпечення, захист та належні умови праці. Серед таких питань важливе місце займає праця підростаючого покоління, а саме умови та охорона праці неповнолітніх. Актуальність вирішення питань щодо праці неповнолітніх полягає в тому, що зазначені особи, незважаючи на низку нормативно – правових актів, сьогодні залишаються зі своєю проблемою наодинці. Нерідко їм приходится виконувати важку роботу, яка за законодавством для них заборонена, часто, внаслідок своєї неосвіченості, стають жертвами оману зі сторони роботодавців, а трапляються непоодинокі випадки, коли, будучи заручниками сімейних та життєвих ситуацій, неповнолітні залишають освіту та, під впливом недобрих людей, займаються жебрацтвом, проституцією та злочинністю.

Проблемам правового регулювання трудової діяльності неповнолітніх приділяли увагу в своїх працях О. А. Абрамова, Б. К. Бєгічев, Є. О. Голованова, Д. А. Карпенка, Є. О. Монастирський, Ю. П. Орловський, А. Ф. Трошин, А. І. Шебанова.

Застосування дитячої праці останніми роками набирає все більшого масштабу. Так за даними Державного комітету статистики України, у 2008 році понад 420 тисяч дітей працюють, з них 98 тисяч - діти віком від сіми до дванадцяти років. Важка фізична праця припадає на 19 % від всіх неповнолітніх працюючих. Переважність з них працює на виробництві,

будівництві, у сільському господарстві. Професійні захворювання або травми отримали приблизно 4 % працюючих дітей.

В українському законодавстві протягом останніх років були внесені зміни та доповнення, які регулювали працю неповнолітніх працівників, зокрема, 1) прийняття 5 березня 2005 р. закон України "Про внесення змін до Закону України "Про охорону дитинства", який встановив, що до найгірших форм дитячої праці належить примусова чи обов'язкова праця; 2) затвердження Кабінетом Міністрів України 16 червня 2003 р. Концепції запобігання та викорінення найгірших форм праці дітей; 11 травня 2006 р. – Державної програми подолання дитячої безпритульності та бездоглядності на 2006 – 2010 роки [1, с.2]. Але слід підкреслити, що всі ці законодавчі процеси не встигають йти в ногу з сучасністю.

Слід зазначити, що особи віком до 18 років починають рано працювати через різні обставини: залежності від місцевості проживання, кількості дітей в сім'ї та інших соціальних показників. Неповнолітні особи, які проживають у сільській місцевості починають працювати раніше ніж діти міста. Якщо сім'я багатодітна, то діти активніше залучаються до праці. Все це негативно впливає на розвиток дитини та на її освіту. На відміну від України, законодавство США, наприклад, забороняє дітям до 16 років працювати в той час, коли йдуть заняття [2,с.9].

Необхідно також звернути увагу на те, що останнім часом в Україні у зв'язку з розвитком приватного бізнесу контроль за використанням дитячої праці значно ускладнюється та обмежується.

Також необхідно звернути увагу, що праця дітей віком до 14 років законодавчо не регламентується, тому роботодавці застосовують неофіційний найм, в результаті якого формується "тіньове працевлаштування", на яке державні структури впливати майже не спроможні. Цю ситуацію ускладнює соціально – економічне становище в Україні.

Виходячи з вище зазначеного, на наш погляд доцільно:

- створити біржу праці для дітей при міських радах депутатів – це дасть можливість контролювати дотримання трудового законодавства щодо неповнолітніх, а також сама біржа буде виступати своєрідним посередником між неповнолітнім та роботодавцем;

- розробити заходи економічного заохочення роботодавців, наприклад зменшити оподаткування підприємств, які працевлаштовують зазначених осіб на постійну роботу, а також асигнувати таким роботодавцям видатки Державного бюджету на витрати, пов'язані з забезпеченням пільг та гарантій, передбачених законодавством про працю неповнолітніх осіб;

- трудовий договір між неповнолітнім та роботодавцем повинен детально регламентувати обсяг, вид та режим роботи неповнолітнього.

Список використаних джерел

1. Доляновська І. М. Кримінальна відповідальність за експлуатацію дітей (аналіз складу злочину). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. К. 2008., С.16.

2. Малихіна Я. А. Юридичні гарантії реалізації права на працю особами віком до 18 років. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Х. 2009., С. 18.